

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Fakulta: Pedagogická

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 14. května 2007

Diplomant: Lucie ŠILHAVECKÁ

Aprobace: Bi/SŠ

Oponent diplomové práce

prof. RNDr. M. Papáček, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Latentní znalosti z obecné biologie u studentů středních škol

68 stran + 39 stran příloh + digitální příloha na CD (v češtině + anglický abstrakt)

Diplomantka si zvolila aktuální téma, které se v podstatě týká efektivity vyučování a uchování znalostí. V tomto konkrétním případě – efektivity výuky tematiky o struktuře a funkcích buňky. Ve své diplomové práci se zabývá úrovní latentních znalostí žáků prvních ročníků čtyřletých gymnázií a kvinty osmiletých gymnázií a maturitních ročníků obou typů gymnázií, které zjišťuje metodou didaktického testu. Vychází ze stanovení cílů (porovnání znalostí žáků dvou věkových skupin na dvou různých typech škol), rozboru učebnic s danou tematikou a z teorie didaktických testů. Předvýzkumem (25 respondentů) optimalizuje podobu didaktického testu a optimalizovaný test využívá při šetření znalostí u celkem 330 respondentů. Péči, kterou věnovala studiu teorie testů a přípravě testu vlastního, lze ocenit. V kapitole Výsledky diplomantka krok po kroku hodnotí výsledky znalostí zjištěné jednotlivými testovými položkami v jednotlivých třídách a typech gymnázií. V závěrečné kapitole Diskuse a závěr jsou zejména diskutovány a srovnávány výsledky znalostí jednotlivých definovaných skupin respondentů. V poměrně obsáhlém přílohovém materiálu diplomové práce jsou obsaženy verze testu a tabulky výsledků protokolárního charakteru.

K textu předložené diplomové práce mám následující připomínky a dotazy:

- Anotace sice informuje o záměrech práce a vzorku respondentů, ale nikoli o tom, co bylo zjištěno, tj. o výsledcích a závěrech.
- Anglická verze „Annotation“ je sice překladem, ale užívá přeložené termíny, které jsou v akademické angličtině nezvyklé: např. „Diploma Paper“ namísto MSc Thesis nebo „Head of Diploma Work“ namísto Supervisor.
- Textu by v některých případech prospěly přesnější formulace a důslednější vysvětlení několika kategorických konstatování. Např. už v kapitole 3.1 na str. 26 je uvedeno, že „Učivo biologie bylo v posledních desetiletích podrobeno několika závažnějším změnám.“ Následující text však čtenáři neodpoví na otázky: Jakým změnám (obsahovým, aktualizacím, strukturálním, formálním) a v čem změny spočívají kromě skutečnosti, že osnova je nazývána RVP?
- (souvislost s předchozí připomínkou) V kapitole 2.1 na str. 3 by bylo přinejmenším užitečné uvést nějaký uvádějící text. O jaké osnovy se jedná? Jaký mají vztah k RVP? Očekávaný text je uveden až v kapitole 3. Nebylo by potom více funkční kapitolu 2.1 zařadit jako přílohu s uvedením odkazu v kapitole 3.?
- Kapitola 2.2 Rozbor používaných učebnic má recenzní charakter. Prospěšné by bylo její doplnění o kvalitativní a kvantitativní komparaci pojmů v jednotlivých učebnicích, aby bylo více patrné, jak se obsahově jednotlivé učebnice liší a zda testy užívají „průřez“, který je garantován výukou na různých gymnáziích, nezávisle na užívané učebnici. Pokud tomu tak není, je tento problém někde komentován a uniklo mi to nebo komentář není zařazen? Bylo by

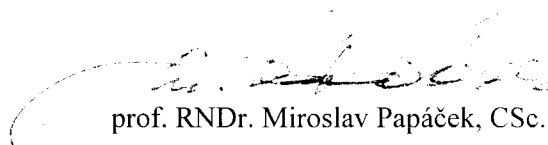
zajímavé např. testovat hypotézu, zda jsou nebo nejsou znalosti závislé na typu užívané učebnice.

- Metodika příprav a užití didaktického testu je přímo příkladná ! Pokud se ale týče informací o souboru respondentů, chybí v Metodice komplexnější podkapitola. Čtenář nachází tyto informace roztroušené na třech různých místech. Nikoli jen v kapitole 3.2 Výběr škol a rozdělení studentů, která by měla snad charakterizovat vzorek respondentů v předvýzkumu a výzkumu, ale i na dvou dalších místech: v kapitole 3.3 Sestavení didaktického testu na str. 30 a v kapitole 4. Výsledky na str. 39.
- Má autorka představu, kolik studentů oktávy nebo 4. ročníků čtyřletých gymnázií mělo zájem maturovat z biologie?
- Diplomantka v kapitole Metodika uvádí, na jaké literatuře je založen výběr otázek. Dva z užitých titulů ovšem nejsou středoškolskými učebnicemi – jsou kompendii s přesahem užití v Bc stupni VŠ studia (viz Romanovský a kol., 1985; Rosypal a kol., 1987). Když už byly užity, proč autorka nevybrala novější, a tím i dostupnější a aktuálnější vydání druhého titulu (Rosypal a kol., 2003: Nový přehled biologie ...) ? Jaký měla autorka důvod pro užití těchto literárních pramenů?
- Přehled cílů (a údaje o souboru respondentů– viz již výše) se v textu opakují – srovnej str. 27 a 39 a 30 a 39.
- Výsledky jsou prezentovány krok po kroku, otázku po otázce s odkazem, že jsou uvedeny v tabulkové příloze č. 4. Tabulková příloha je velmi rozsáhlá a do značné kopíruje sdělení textu.
- Bylo by možné statisticky testovat náhodnost nebo statistickou významnost (pravděpodobnost rozdílu či shody) znalostních výsledků dosažených v jednotlivých skupinách ?
- Jaký rozdíl je mezi znalostí „funkce“ a znalostí „dějů“ probíhajících v buňkách (str. 66) („funkce pojmenována“ a znalost „obsahu funkce“)? Bylo by možné závěry zobecnit – např. formou formulace nějaké hypotézy? Bylo by možné formulovat nějaký závěr týkající se „procesu zapomínání“ či efektivity výuky obecně nebo v tomto ohledu diskutovat vlastní výsledky ve srovnání s obecně pedagogickou teorií v této oblasti?

Závěr: Autorka zvládla samostatné řešení odborného problému z oblasti vzdělávání biologií. Její diplomovou práci, která se opírá o propracovanou metodiku a která přináší původní výsledky didaktického šetření latentních znalostí žáků gymnázií, považuji za přínosnou a užitečnou. Pokud má být posuzován její text jako graduační zpráva o řešení odborného problému, lze však nalézt jisté rezervy (viz např. uvedené připomínky). Předloženou práci proto doporučuji klasifikovat

- velmi dobře -

2007-05-13

prof. RNDr. Miroslav Papáček, CSc.